Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
N. JÄÄSKINENA
od 4. rujna 2014.[1]

Spojeni predmeti C-400/13 i C-408/13

Sophia Marie Nicole Sanders,
koju zastupa Marianne Sanders,
protiv
Davida Verhaegena
(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Amtsgericht Düsseldorf (Njemačka))
i
Barbara Huber
protiv
Manfreda Hubera

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Amtsgericht Karlsruhe (Njemačka))

„Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja – Članak 3. točka (b) Uredbe (EZ) br. 4/2009 – Tužba protiv osobe s uobičajenim boravištem u drugoj državi – Zakonodavstvo države članice kojim se isključiva nadležnost u takvom slučaju daje prvostupanjskom sudu nadležnom prema sjedištu višeg regionalnog suda na čijem se području nalazi uobičajeno boravište stranke u toj državi članici – Isključenje takve koncentracije nadležnosti“

Uvod

1. U ovim spojenim predmetima, zahtjevi za prethodnu odluku koje su uputili Amtsgericht Düsseldorf (okružni sud u Düsseldorfu, Njemačka) i Amtsgericht Karlsruhe (okružni sud u Karlsruheu, Njemačka) odnose se, u biti, na tumačenje članka 3. točaka (a) i (b) Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja[2].

2. Člankom 3. točkama (a) i (b), među ostalim odredbama te Uredbe, uređuje se nadležnost *ratione loci* sudova država članica[3] u tom području te se kao dvije mogućnosti određuju „sud mjesta u kojem tuženik ima uobičajeno boravište“ili „sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište“ pri čemu se pojašnjava da je podnositelj zahtjeva slobodan izabrati između te dvije osnove za nadležnost.

1 — Izvorni jezik: francuski

2 — SL 2009., L 7, str. 1., i ispravci u SL 2011., L 131, str. 26. i SL 2013., L 8, str. 19. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19. svezak 5., str. 138.)

3 — S obzirom na uvodne izjave 46. do 48. Uredbe br. 4/2009, potrebno je pojasniti da su Irska (vidjeti navedenu uvodnu izjavu 46.), Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske (vidjeti Odluku Komisije 2009/451/EZ od 8. lipnja 2009. o namjeri Ujedinjene Kraljevine da prihvati Uredbu br. 4/2009 (SL L 149, str. 73.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19. svezak 13. str. 132.)), kao i Kraljevina Danska (Sporazum između Europske zajednice i Kraljevine Danske o nadležnosti i priznavanju te izvršenju presuda u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2009., L 149, str. 80.)) izvijestile o svojoj odluci da primjenjuju tu uredbu.

3. Ovi predmeti nastali su u okviru dvaju sporova koji se odnose na zahtjeve za uzdržavanje, između, s jedne strane, maloljetnog djeteta i njegova oca, i, s druge strane, između supružnika. Navedeni su zahtjevi podneseni Amtsgerichtu (okružni sud prvog stupnja) u njemačkim gradovima u kojima dotične uzdržavane osobe imaju uobičajeno boravište. Međutim, primjenjujući odredbu kojom su u njemačko zakonodavstvo preneseni slučajevi iz članka 3. točaka (a) i (b) Uredbe br. 4/2009, svaki od tih sudova proglasio se nenadležnim u korist Amtsgerichta u gradu u kojem je sjedište Oberlandesgerichta (viši regionalni sud) na čijem području borave navedeni podnositelji zahtjeva.

4. Stoga se od Suda traži da utvrdi treba li članak 3. navedene uredbe, koji se izravno primjenjuje u pravnim poredcima država članica, tumačiti na način da mu je protivno zakonodavstvo države članice kao što je ono u glavnim postupcima koje, u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja, ima za učinak koncentraciju prekogranične sudske nadležnosti u korist suda koji nije redovno nadležan za područje na kojem stranka koja živi na nacionalnom teritoriju uobičajeno boravi.

5. Iako se Uredba br. 4/2009 primjenjuje od 18. lipnja 2011.[4], Sud još nije imao priliku odlučivati o tumačenju odredbi koje ona sadržava[5]. Stoga će biti potrebno, među ostalim, razmotriti je li moguće, ili čak potrebno, uzeti u obzir pojašnjenja iz sudske prakse Suda koja se odnose na druge instrumente koji se mogu primijeniti između država članica u području sudske nadležnosti u građanskim stvarima i, u tom slučaju, odrediti u kojoj je mjeri rasuđivanje po analogiji relevantno za tumačenje članka 3. Uredbe br. 4/2009.

6. Ta se pitanja pojavljuju osobito s obzirom na sličnosti između teksta navedenog članka i teksta odredbi o nadležnosti u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja sadržanih u Konvenciji od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima[6] (u daljnjem tekstu: Briselska konvencija) kao i u Uredbi Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima[7] (u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I), koja se nadovezuje na tu konvenciju[8].

I – **Pravni okvir**

A – *Uredba br. 4/2009*

7. Uvodna izjava 3. Uredbe br. 4/2009 izričito se, među ostalim instrumentima, poziva na Uredbu Bruxelles I. U uvodnoj izjavi 44. pojašnjava se da se tom uredbom izmjenjuje Uredba Bruxelles I „zamjenjivanjem njezinih odredaba koje se odnose na obveze uzdržavanja“. U njezinoj uvodnoj izjavi 15. dodaje se da bi, „[k]ako bi se zaštitili interesi uzdržavanih osoba i promicala odgovarajuća sudska zaštita u Europskoj uniji, trebalo […] prilagoditi propise o nadležnosti koji proizlaze iz Uredbe [Bruxelles I] […] [među ostalim na način da] više ne bi trebalo biti upućivanja na nacionalno pravo“.

8. Članak 3. točke (a) i (b) Uredbe br. 4/2009 predviđa da „[u] stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja u državama članicama sudsku nadležnost ima:

(a) sud mjesta u kojem tuženik ima uobičajeno boravište; ili

(b) sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište; [...]“.

4 — Vidjeti članak 76. Uredbe, upotpunjen deklaracijom Europske zajednice u tom smislu (deklaracija je dostupna na sljedećoj internetskoj adresi: http://www.hcch.net/index_en.php?act=status.comment&csid=1065&disp=type).

5 — U predmetu Nagy (C-442/13), Oberster Gerichtshof (Austrija) uputio je Sudu zahtjev za tumačenje članka 12. Uredbe br. 4/2009 u pogledu litispendencije, ali je taj predmet 18. lipnja 2014. izbrisan iz registra nakon što je navedeni zahtjev povučen.

6 — SL 1972., L 299, str. 32. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19. svezak 15., str. 3.).

7 — SL 2001., L 12, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19. svezak 3., str. 30.).

8 — Vidjeti osobito presudu Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62, t. 18.).

B – *Njemačko pravo*

9. Uredba br. 4/2009 prenesena je u njemačko pravo Zakonom o naplati tražbina za uzdržavanje u odnosima sa stranim državama (Auslandsunterhaltsgesetz, u daljnjem tekstu: AUG) od 23. svibnja 2011.[9].

10. U verziji koja se primjenjivala u vrijeme nastanka činjenica, članak 28. stavak 1. prva rečenica tog Zakona, pod naslovom „Koncentracija nadležnosti“, predviđa da, „[k]ada jedna od stranaka nema uobičajeno boravište u tuzemstvu, Amtsgericht [okružni sud] nadležan prema sjedištu Oberlandesgerichta [viši regionalni sud] na čijem području protivnik zahtjeva ili podnositelj zahtjeva ima svoje uobičajeno boravište isključivo je nadležan za odlučivanje o zahtjevima koji se odnose na obveze uzdržavanja u slučajevima iz članka 3. točaka (a) i (b) Uredbe [br. 4/2009]“.

II – **Glavni postupci, prethodna pitanja i postupak pred Sudom**

A – *Predmet Sanders (C-400/13)*

11. Dana 29. svibnja 2013. Sophia Marie Nicole Sanders, maloljetno dijete koje zastupa njegova majka, pokrenulo je postupak pred Amtsgerichtom sa sjedištem u Mettmannu (Njemačka), gradu u kojem ima uobičajeno boravište, protiv svojeg oca D. Verhaegena koji boravi u Belgiji, radi uzdržavanja.

12. Nakon što je saslušao stranke, Mettmann Amtsgericht je na temelju članka 28. stavka 1. AUG-a predmet uputio Amtsgerichtu Düsseldorf kao okružnom sudu prvog stupnja u sjedištu višeg regionalnog suda, odnosno Oberlandesgerichta Düsseldorf, na čijem području uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište.

13. Međutim, Amtsgericht Düsseldorf doveo je u pitanje svoju mjesnu nadležnost smatrajući da na temelju članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 nadležnost treba imati onaj sud države članice na čijem području tužitelj uobičajeno boravi, što je u ovom slučaju Amtsgericht Mettmann. Stoga je odlukom podnesenom 16. srpnja 2013. Amtsgericht Düsseldorf odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li članak 28. stavak 1. [AUG-a] protivan članku 3. točkama (a) i (b) Uredbe [br. 4/2009]?“

B – *Predmet Huber (C-408/13)*

14. B. Huber pokrenula je pred Amtsgerichtom sa sjedištem u Kehlu (Njemačka), gradu u kojem uobičajeno boravi, postupak protiv svojeg supruga M. Hubera, koji boravi na Barbadosu, radi uzdržavanja, nakon što su počeli živjeti odvojeno.

15. U okviru prethodnog postupka koji se odnosio na dodjelu pravne pomoći, Amtsgericht Kehl uputio je predmet Amtsgerichtu Karlsruhe na temelju činjenice da je samo taj sud nadležan na temelju članka 28. stavka 1. AUG-a s obzirom na to da tužitelj uobičajeno boravi na području Oberlandesgerichta Karlsruhe.

9 — BGBl. 2011. I, str. 898.

16. Budući da su obje stranke u glavnim postupcima izrazile sumnje o sukladnosti članka 28. stavka 1. AUG-a s člankom 3. točkama (a) i (b) Uredbe br. 4/2009, Amtsgericht Karlsruhe je odlukom podnesenom 18. srpnja 2013. pristao prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li sukladna članku 3. točkama (a) i (b) Uredbe [br. 4/2009] odredba članka 28. stavka 1. prve rečenice [AUG-a], u kojoj je određeno da o zahtjevima koji se tiču obveze uzdržavanja u slučajevima koje obuhvaća navedena odredba Uredbe, kada jedna od stranaka u postupku nema uobičajeno boravište u tuzemstvu, odlučuje isključivo Amtsgericht nadležan prema sjedištu Oberlandesgerichta na čijem području tuženik ili uzdržavana osoba ima svoje uobičajeno boravište?“

C – *Postupak pred Sudom*

17. Rješenjem predsjednika Suda od 25. srpnja 2013. predmeti C-400/13 i C-408/13 spojeni su u svrhu pisanog i usmenog dijela postupka te donošenja presude.

18. Pisana očitovanja podnijele su njemačka vlada i Europska komisija. Rasprava nije održana.

III – **Analiza**

A – *Sadržaj zahtjevâ za prethodnu odluku*

19. S obzirom na teškoće koje mogu proizići iz teksta zahtjeva za prethodnu odluku koji su u ovim predmetima upućeni Sudu, potrebno je najprije definirati granice njegove nadležnosti u tom pogledu, a zatim odrediti koje odredbe treba tumačiti s obzirom na članak 3. kao i druge članke Uredbe br. 4/2009.

20. Kao prvo, predlažem, kao i njemačka vlada, da Sud u skladu sa svojom sudskom praksom preoblikuje pitanja sudova koji su uputili zahtjeve, kako njihova svrha ne bi bila tumačenje odredbi njemačkog prava na koje se ta pitanja odnose i ocjenjivanje jesu li one u suprotnosti s pravom Unije, jer to nije u nadležnosti Suda u okviru tužbi podnesenih na temelju članka 267. UFEU-a [10], već analiza članka 3. Uredbe br. 4/2009 kako bi se nacionalnim sudovima pružili svi elementi tumačenja prava Unije koji su im korisni za odlučivanje u postupcima koji su pred njima pokrenuti [11].

21. Kao drugo, potrebno je naglasiti da dva suda koja su uputila zahtjeve od Suda traže da odluči o tumačenju kako točke (a) tako i točke (b) članka 3. Uredbe br. 4/2009, napominjući da se članak 28. stavak 1. AUG-a primjenjuje „na slučajeve koje obuhvaća članak 3. točke (a) i (b) [navedene uredbe]“ (moje isticanje).

22. Međutim, Komisija tvrdi da su ti zahtjevi za prethodnu odluku očito nedopušteni zato što se odnose na članak 3. točku (a) te uredbe dok se, s obzirom na okolnosti glavnih postupaka, samo članak 3. točka (b) odnosi na činjenice ili predmet tih postupaka i stoga je relevantan u ovom slučaju.

10 — Suprotno onomu što bi mogao učiniti u okviru postupka predviđenog člankom 258. UFEU-a. Vidjeti osobito presude Stadt Papenburg (C-226/08, EU:C:2010:10, t. 23.); Varzim Sol (C-25/11, EU:C:2012:94, t. 27.) kao i Križan i dr. (C-416/10, EU:C:2013:8, t. 58.).

11 — Presude Rhône-Alpes Huiles i dr. (295/82, EU:C:1984:48, t. 12.); Sodiprem i dr. (C-37/96 i C-38/96, EU:C:1998:179, t. 22.) kao i ASM Brescia (C-347/06, EU:C:2008:416, t. 25. i 26.).

23. Točno je da su u dvama glavnim postupcima koja su u tijeku tužitelji uzdržavane osobe koje su odlučile pokrenuti postupak pred sudom sa sjedištem na njemačkom državnom području gdje uobičajeno borave te da je takva situacija obuhvaćena područjem primjene članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009. U tim okolnostima sudovi koji su uputili zahtjeve dvoje o tome koji se njemački sud, na temelju te odredbe, treba smatrati nadležnim *ratione loci* kao sud „mjest[a] u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište“ s obzirom na sumnje koje je izazvala odredba njemačkog zakona.

24. Suprotno tomu, primjena članka 3. točke (a) te uredbe, koja se odnosi na nadležnost suda „mjest[a] u kojem tuženik ima uobičajeno boravište“, ne predstavlja konkretan problem u okviru glavnih postupaka. Stoga, u skladu sa sudskom praksom prema kojoj Sud ne može odlučivati o prethodnom pitanju ili dijelu prethodnog pitanja koje jasno ne odgovara objektivnoj i stvarnoj potrebi rješavanja spora koji je u tijeku pred sudom koji je uputio zahtjev [12], smatram da se odgovor koji ću predložiti u ovim predmetima treba ograničiti na tumačenje članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009.

25. Unatoč tomu, kako bi se pružilo to tumačenje, potrebno je uzeti u obzir općenitiji sustav kojega je relevantna odredba [13] dio, a osobito istaknuti činjenicu da članak 3. točke (a) i (b) imaju jednak tekst u pogledu izraza zbog kojeg su postavljena prethodna pitanja [14] te da se navedene točke mogu alternativno primjenjivati u istom slučaju, to jest onda kada je zahtjev koji se odnosi na obvezu uzdržavanja glavni zahtjev [15].

26. Kao treće, može se primijetiti da u svojoj odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku u predmetu Huber (C-408/13) Amtsgericht Karlsruhe navodi mogućnost da je isključiva nadležnost predviđena člankom 28. stavkom 1. prvom rečenicom AUG-a u suprotnosti ne samo s člankom 3. Uredbe br. 4/2009, već i s člancima 4. i 5. te uredbe [16], ne pozivajući se, međutim, na te članke u prethodnom pitanju koje je postavio. Komisija predlaže da Sud protumači navedene članke 4. i 5. ako sud koji je uputio zahtjev, uz pitanje koje je postavio, želi znati je li predmetna koncentracija nadležnosti u suprotnosti i s tim odredbama.

27. Smatram da se, u skladu sa svojom sudskom praksom [17], Sud ne treba izjašnjavati u tom pogledu s obzirom na to da se pitanje koje je Amtsgericht Karlsruhe postavio Sudu odnosi samo na definiciju dosega članka 3. Uredbe br. 4/2009, dok članci 4. i 5. te uredbe, iako nesporno navedeni, nisu predmet tog pitanja, jer prema ocjeni tog suda nisu odlučujući za donošenje odluke o njegovoj nadležnosti [18].

B – *Spoznaje na temelju usporedbe s drugim instrumentima*

28. Budući da se od Suda u ovim predmetima prvi put traži da protumači Uredbu br. 4/2009, potrebno je zapitati se mogu li se smjernice za razmišljanje ili čak dijelovi odgovora pronaći u srodnim instrumentima. U tom pogledu potrebno je najprije ispitati je li relevantno usporediti Uredbu s međunarodnim ugovorima ili drugim uredbama koje se odnose na sudsku nadležnost u građanskim

12 — Vidjeti osobito presude Banchero (C-387/93, EU:C:1995:439, t. 18. i prateće točke) i Mangold (C-144/04, EU:C:2005:709, t. 36. i prateće točke).

13 — U tom pogledu vidjeti točku 61. i prateće točke ovog mišljenja.

14 — Naime, izraz „sud mjesta u kojem […] ima uobičajeno boravište“ navodi se kako u članku 3. točki (a), tako i u članku 3. točki (b).

15 — A ne kada je akcesoran u odnosu na drugi sudski postupak, jer se takvi slučajevi uređuju točkama (c) i (d) istog članka.

16 — Navedeni članci 4. i 5. odnose se na nadležnost koja se temelji na sporazumu o izboru suda odnosno prema tome pred kojim se sudom tuženik upustio u postupak. S druge strane, u predmetu Sanders (C-400/13), Amtsgericht Düsseldorf takvo što uopće nije naveo, pojašnjavajući da se člankom 4. stavkom 3. predviđa da se on ne primjenjuje na spor koji se odnosi na obvezu uzdržavanja djeteta mlađeg od 18 godina, što je slučaj u tom predmetu.

17 — Vidjeti osobito presude Affish (C-183/95, EU:C:1997:373, t. 24.) i Kaba (C-466/00, EU:C:2003:127, t. 41.).

18 — Kako bi opravdao „[p]otrebu za upućivanjem zahtjeva za prethodnu odluku“, taj sud navodi da je „pitanje usklađenosti članka 28. stavka 1. prve rečenice AUG-a s člankom 3. točkama (a) i (b) Uredbe [br. 4/2009] odlučujuće za rješenje spora. Mjesna nadležnost Amtsgerichta Kehl ili Amtsgerichta Karlsruhe ovisi o tome“, te se, s druge strane, sumnje stranaka, koje su zatražile upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku, odnose samo na to pitanje.

stvarima, od kojih neke sadržavaju odredbe koje su vrlo slične onima iz članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 (1). U slučaju potvrdnog odgovora, potrebno je nadalje odrediti, s obzirom na posebne značajke potonjeg teksta, u kojoj mjeri ta usporedba omogućuje tumačenje po analogiji i osobito u kojoj mjeri omogućuje da se uzme u obzir sudska praksa Suda koja se odnosi na te druge instrumente (2).

1. Mogućnost usporedbe s drugim instrumentima

29. Tekst članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 sadržava izraze slične onima iz pravila o „posebnoj nadležnosti“koja se odnose na obveze uzdržavanja iz članka 5. stavka 2. Briselske konvencije [19] i članka 5. stavka 2. Uredbe Bruxelles I u kojima se navodi da nadležnost u tim stvarima imaju „sudovi u mjestu u kojemu osoba s pravom na uzdržavanje ima domicil ili uobičajeno boravište“ [20].

30. Unatoč činjenici da su obveze uzdržavanja sada isključene iz područja primjene Uredbe Bruxelles I [21], sudska praksa Suda koja se odnosi na odredbe Briselske konvencije i odredbe navedene uredbe i dalje su, prema mojem mišljenju, relevantne za analizu odgovarajućih odredbi Uredbe br. 4/2009. Stoga, iako će taj pristup trebati u manjoj mjeri izmijeniti, čini mi se korisnim da se pojmovi na koje se odnose predmetni zahtjevi za prethodnu odluku protumače s obzirom na tu sudsku praksu, iz razloga koje ću navesti u nastavku.

31. Kao prvo, značajne poveznice koje postoje između Uredbe Bruxelles I i Uredbe br. 4/2009 očite su iz tumačenja potonje uredbe s obzirom na to da se njezina preambula nekoliko puta poziva na Uredbu Bruxelles I [22], a u članku 68. stavku 1. izričito se navodi da se Uredbom br. 4/2009 zamjenjuju odredbe Uredbe Bruxelles I primjenjive na predmete koji se odnose na obveze uzdržavanja.

32. Kao drugo, osobito u pogledu pravila o nadležnosti iz članka 3. Uredbe br. 4/2009, nastanak te odredbe potvrđuje postojanje takvih poveznica. Naime, u izvornom prijedlogu Komisije naglašava se potreba za poboljšanjem mogućnosti koje su Uredbom Bruxelles I već predviđene za uzdržavane osobe [23]. U Komunikaciji koja sadržava komentar tog prijedloga [24] potvrđuje se da se člankom 3. u osnovi ponavljaju odgovarajuće odredbe Uredbe Bruxelles I [25], koje su ipak u određenoj mjeri izmijenjene kako bi se uklonile nejasnoće [26], kako bi se te odredbe prilagodile posebnim značajkama obiteljskog prava [27] i kako bi se proširilo njihovo područje primjene [28].

19 — Kako je izmijenjena Konvencijom od 9. listopada 1978. o pristupanju Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske.

20 — Tekst članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 razlikuje se samo po tome što se alternativna poveznica s domicilom uzdržavane osobe, više ne pojavljuje (o razlozima te promjene vidjeti bilješku 27. ovog mišljenja) i što je u francuskoj jezičnoj verziji pojam „tribunal“zamijenjen općenitijim pojmom „juridiction“ (vidjeti, među ostalima, i talijansku te rumunjsku jezičnu verziju).

21 — Ta je uredba zamijenila Briselsku konvenciju prije nego što je i sama izmijenjena Uredbom (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.), u čijoj se uvodnoj izjavi 10. i članku 1. stavku 2. točki (e) izvode odgovarajući zaključci iz donošenja posebnog teksta koji predstavlja Uredba br. 4/2009.

22 — Vidjeti osobito uvodne izjave 3., 15. i 44.

23 — Vidjeti uvodnu izjavu 10. i točku 1.2.1. Komisijina Obrazloženja prijedloga Uredbe Vijeća o nadležnosti, primjenjivom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja od 15. prosinca 2005. (COM(2005) 649 *final*).

24 — Komunikacija Komisije Vijeću i Europskom parlamentu od 12. svibnja 2006. (COM(2006) 206 *final*).

25 — Članak 3. je mijenjan u pripremnim aktima za donošenje Uredbe br. 4/2009, ali izvorne verzije točaka (a) i (b) su zadržane bez izmjena pri čemu je pojašnjeno da mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, kojim se nastojalo zamijeniti navedene točke (a) i (b) kako bi uobičajeno boravište uzdržavane osobe postalo prvim kriterijem za određivanje nadležnosti (SL 2006., C 185, str. 35., osobito točka 4.1) nije prihvaćeno.

26 — U navedenoj se Komunikaciji ističe dodavanje „važnog pojašnjenja u točki (d)“.

27 — Budući da se Uredba Bruxelles I primjenjivala na sve građanske i trgovačke stvari, u Komunikaciji se navodi da se, u pogledu navedenog članka 3. „[budućom] Uredbom [br. 4/2009] napušta pojam domicila te da se ona sada odnosi samo na uobičajeno boravište. Taj je pojam prilagođeniji instrumentima koji se primjenjuju u obiteljskom pravu“.

28 — U toj Komunikaciji pojašnjava se da se pravila o nadležnosti predviđena u navedenom članku 3. „primjenjuju bez obzira na to gdje tuženik uobičajeno boravi“.

33. S obzirom na te elemente, smatram da se kao premisa može prihvatiti da odredbe članka 3. te uredbe treba tumačiti u skladu sa sudskom praksom koja se odnosi na odredbe Briselske konvencije i Uredbe Bruxelles I u dijelu u kojem su istovjetne [29], ali s određenim rezervama koje se odnose na ciljeve Uredbe br. 4/2009 koji će biti navedeni u nastavku [30].

34. Radi cjelovitosti, potrebno je ispitati je li relevantno izvršiti usporedbu s drugim instrumentima, osim s navedenom konvencijom i uredbom koje su također primjenjive u području sudske nadležnosti u građanskim stvarima, a osobito u području obiteljskog prava [31].

35. Što se tiče Haške konvencije od 23. studenoga 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja [32], u uvodnoj izjavi 8. Uredbe br. 4/2009 navedeno je da se tu konvenciju treba uzeti u obzir u primjeni navedene uredbe [33]. Ta konvencija ne sadržava pravila o izravnoj nadležnosti [34], ali pripremni dokumenti koji se na nju odnose daju korisne smjernice za donošenje odluke u ovom slučaju jer se u njima pojašnjava da se odredbe o nadležnosti u pogledu boravišta ili domicila uzdržavane osobe „temelj[e] na želji da se zaštiti (obično) slabija stranka (odnosno uzdržavana osoba), omogućujući joj da tužbu podnese sudu koji joj odgovara, to jest da to učini na svom terenu“ [35].

36. Što se tiče Uredbe koja se obično naziva Uredba Bruxelles IIa [36], točno je da su obveze uzdržavanja isključene iz njezina područja primjene [37], zbog postojanja posebnih odredbi sadržanih, u trenutku njezina donošenja, u Uredbi Bruxelles I, a sada u Uredbi br. 4/2009. Međutim, radi usporedbe, može se primijetiti da je pravilima o nadležnosti koje sadržava zajedničko to što navode „sudove držav[a] članic[a]“ [38], a ne „sud mjesta u kojem“ kako je propisano člankom 3. točkom (b) Uredbe br. 4/2009 [39].

29 — Vidjeti u tom smislu Béraudo, J.-P., „Fascicule 3022“, *JurisClasseur Europe Traité*, LexisNexis, Pariz, 2012., t. 9.; Gascón Inchausti, F., „Le recouvrement des aliments en Europe“, u M. Douchy-Oudot (ur.), *La justice civile européenne en marche*, Dalloz, Pariz, 2012., str. 147. i prateće stranice; kao i A. Devers, „Les practiciens et le droit international privé européen de la famille“, *Europe*, 2013., br. 11, studija 9., točke 9. i 19.

30 — Vidjeti točku 37. i prateće točke ovog mišljenja.

31 — S obzirom na to da Uredba br. 4/2009 obuhvaća to područje, iako sadržava i financijski aspekt (vidjeti uvodnu izjavu 11. i članak 1. navedene uredbe kao i točku 3.1. Prijedloga uredbe (COM(2005) 649 *final*)).

32 — Tekst te konvencije i odgovarajuće Eksplanatorno izvješće koje se na nju odnosi i koje su pripremili A. Borrás i J. Degeling dostupni su na internetskoj adresi: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=131. Sama Unija potpisala je i odobrila navedenu Konvenciju pri čemu je pojasnila da države članice obvezuje učinak tog odobrenja (vidjeti Odluku Vijeća 2011/220/EU od 31. ožujka 2011. (SL 2011., L 93, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 179.)), i Odluku Vijeća 2011/432/EU od 9. lipnja 2011. (SL L 192, str. 39.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 199.), osobito uvodnu izjavu 4. te odluke).

33 — Vidjeti i uvodnu izjavu 17. te članak 8. Uredbe br. 4/2009 s obzirom na to da su pripremni akti za donošenje Uredbe sastavljeni u isto vrijeme kad su se odvijali pregovori o navedenoj konvenciji u nastojanju da se „istraži moguća sinergija“ između tih dvaju zakonodavnih okvira (vidjeti točku 1.1.2. obrazloženja Prijedloga uredbe Vijeća COM(2005) 649 *final*).

34 — Na kraju rasprave nije bilo konsenzusa što se navodi u Eksplanatornom izvješću navedenom u bilješci 32. ovog mišljenja (vidjeti str. 58. do 62.).

35 — Vidjeti str. 44. i prateće stranice izvješća koje je pripremio W. Duncan, „Vers un nouvel instrument mondial sur le recouvrement international des aliments envers les enfants et d'autres membres de la famille“(„Prema novom globalnom instrumentu međunarodne naplate tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja“), pripremni dokument br. 3 iz travnja 2003. (http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=4108&dtid=35), koji u tom pogledu upućuje na članak 5. stavak 2. Briselske konvencije.

36 — Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 (SL 2003., L 338, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 133.), u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles IIa).

37 — Vidjeti uvodnu izjavu 11. i članak 1. stavak 3. Uredbe Bruxelles IIa.

38 — Vidjeti članak 3. i članke 9. do 13. Uredbe Bruxelles IIa.

39 — Posebnost potonjeg izraza i njegovi učinci zahtijevat će dodatno objašnjenje (vidjeti točku 54. i prateće točke ovog mišljenja).

2. Opseg usporedbe s drugim instrumentima

37. Prije svega naglašavam da, iako pravila o nadležnosti koja su propisana Uredbom br. 4/2009 prema mojem mišljenju treba tumačiti s obzirom na sudsku praksu Suda koja se odnosi na odgovarajuće odredbe Briselske konvencije i Uredbe Bruxelles I, načela koja proizlaze iz te sudske prakse ne mogu se primijeniti mehanički.

38. Naime, takvo tumačenje analogijom ograničeno je s obzirom na poseban predmet Uredbe br. 4/2009, zbog čega je bilo nužno prilagoditi pravila o nadležnosti koja se nalaze u Uredbi Bruxelles I [40], iako se, suprotno onomu što se moglo utvrditi u pogledu Uredbe Bruxelles IIa [41], Uredba br. 4/2009 odnosi ne samo na neimovinska, već i na imovinska pitanja. Naglašavam da je područje primjene tog hibridnog instrumenta zamišljeno šire od područja primjene Uredbe Bruxelles I, kako s materijalno-pravnog [42], tako i sa zemljopisnog stajališta [43].

39. Prema mojem mišljenju ne postoje velike dvojbe oko toga može li se u ovom slučaju primijeniti načelo koje Sud dosljedno primjenjuje pri tumačenju odredbi Briselske konvencije i Uredbe Bruxelles I [44], prema kojem pojmove poput onih upotrijebljenih u Uredbi br. 4/2009 treba definirati autonomno, odnosno neovisno o definicijama koje prevladavaju u bilo kojoj državi članici, kako bi se, što je više moguće, osigurala jednakost i ujednačenost prava i obveza koji proizlaze iz tog instrumenta za države članice i dotične osobe. U tom pogledu, u uvodnoj izjavi 11. Uredbe br. 4/2009 pojašnjava se da bi se izraz „obveza uzdržavanja“za potrebe te uredbe „trebao […] tumačiti kao autonoman pojam“ [45], što potvrđuje metodu koju Sud primjenjuje u svojoj sudskoj praksi koja se odnosi na članak 5. stavak 2. Briselske konvencije [46], a u kojoj je izričito prihvaćena i autonomija pojma „uzdržavana osoba“ [47]. Stoga smatram da je u svrhu odgovora na pitanja postavljena u ovim predmetima potrebno pozvati se na sustav i ciljeve predmetne uredbe [48].

40. Nadalje, iako u preambuli te uredbe to nije izričito navedeno, čini mi se nespornim da opći ciljevi navedeni u uvodnoj izjavi 15. Uredbe Bruxelles I [49] predstavljaju i temelje pravila o nadležnosti predviđenih Uredbom br. 4/2009 [50]. Međutim, Sud se prilikom davanja tumačenja u ovom slučaju treba ponajprije rukovoditi posebnim ciljevima te uredbe, odnosno „[zaštitom] interesa uzdržavanih osoba“i „[promicanjem] odgovarajuć[e] sudsk[e] zaštit[e] u Europskoj uniji“ [51]. Ne smije se zanemariti

40 — Vidjeti uvodnu izjavu 15. Uredbe br. 4/2009 i točku 32. ovog mišljenja.

41 — Vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu A (C-523/07, EU:C:2009:39, t. 63. i 64.); mišljenje nezavisne odvjetnice E. Sharpston u predmetu Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:296, t. 126.), kao i moje stajalište u predmetu Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:578, t. 95.).

42 — Konkretno, pojam „sud“u smislu Uredbe br. 4/2009 uključuje „upravna tijela država članica nadležna za stvari koje se odnose na obveze uzdržavanja“ pod uvjetom da ta tijela osiguravaju određena jamstva (vidjeti uvodnu izjavu 12. i članak 2. stavak 2. te uredbe).

43 — Uredbom br. 4/2009 uspostavljena su pravila o nadležnosti proširena na sporove koji nisu ograničeni na državna područja država članica, primjerice kada je tuženikovo uobičajeno boravište u trećoj zemlji, kao u predmetu Huber (C-408/13) (vidjeti osobito uvodnu izjavu 15.). Međutim, unatoč tom univerzalnom cilju, njome je uređena samo nadležnost sudova država članica.

44 — Vidjeti osobito moje mišljenje u predmetu Weber (C-438/12, EU:C:2014.:43, bilješka 48.), kao i presudu u predmetu Weber (C-438/12, EU:C:2014:212, točka 40.).

45 — Slično tomu, u uvodnoj izjavi 11. Uredbe Bruxelles I pojašnjava se da „[d]omicil pravne osobe mora biti autonomno utvrđen kako bi zajednička pravila bila transparentnija i kako bi se izbjegli sukobi nadležnosti“ (moje isticanje).

46 — Vidjeti presude de Cavel (120/79, EU:C:1980:70, t. 6. i prateće točke) kao i van den Boogaard (C-220/95, EU:C:1997:91, t. 22. i prateće točke).

47 — Vidjeti presude Farrell (C-295/95, EU:C:1997:168, t. 12. i prateće točke) te Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, t. 24. i prateće točke).

48 — U pogledu Uredbe Bruxelles I, vidjeti osobito presude Cartier parfums – lunettes i Axa Corporate Solutions assurances (C-1/13, EU:C:2014:109, t. 32.) i Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318, točka 43.).

49 — U skladu s uvodnom izjavom 15. Uredbe Bruxelles I, „[u] interesu skladnog zadovoljavanja pravde potrebno je smanjiti mogućnost vođenja paralelnih postupaka i osigurati da u dvjema državama članicama ne budu donesene dvije nepomirljive presude“. To je načelo ponovljeno u uvodnoj izjavi 21. Uredbe br. 1215/2012 kojom se preinačuje navedena uredba.

50 — Vidjeti također, sa stajališta izvršenja i priznavanja sudskih odluka, članak 21. stavak 2. i članak 24. točku (c) Uredbe br. 4/2009.

51 — Vidjeti uvodnu izjavu 15. Uredbe br. 4/2009.

da je cilj povećanja zaštite legitimnih interesa svih uzdržavanih osoba [52] bio, ustvari, jedan od glavnih razloga zbog kojih je europski zakonodavac odlučio ukloniti obveze uzdržavanja iz područja primjene Uredbe Bruxelles I, koja se odnosila općenito na financijske obveze, i donijeti poseban instrument koji predstavlja Uredba br. 4/2009 [53]. Taj cilj očito proizlazi iz odredbi Uredbe br. 4/2009 [54].

41. Stoga smatram da je u okviru ovih predmeta potrebno uzeti u obzir, koliko god je to moguće, prethodnu sudsku praksu Suda koja se odnosi na tumačenje odgovarajućih odredbi Briselske konvencije i Uredbe Bruxelles I, ali uz prilagodbe koje mogu biti potrebne zbog posebnih značajki Uredbe br. 4/2009.

C – *Tumačenje izraza „sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište“ u smislu članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009*

42. Prethodna pitanja koja su postavili Amtsgericht Düsseldorf odnosno Amtsgericht Karlsruhe u biti su istovjetna. S obzirom na prethodna pojašnjenja [55], valja ih razumijevati tako kao da se njima nastoji utvrditi treba li članak 3. točku (b) Uredbe br. 4/2009 tumačiti, prema mojem mišljenju autonomno [56], na način da se zakonodavstvom države članice, kao što je ono u glavnim postupcima [57], može za prekogranične sporove predvidjeti regionalna koncentracija nadležnosti u korist prvostupanjskog suda, koji nije nužno sud istog stupnja na čijem području uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište, već sud čija je mjesna nadležnost određena prema sjedištu žalbenog suda na čijem području uzdržavana osoba uobičajeno boravi.

43. U svojim očitovanjima, njemačka vlada i Komisija složno predlažu da se na pitanje odgovori tako da pravu Unije nije protivno pravilo o nadležnosti kao što je ono koje proizlazi iz predmetne njemačke odredbe. Suprotno tomu, kako u predmetu Sanders (C-400/13) [58], tako i u predmetu Huber (C-408/13) [59], sudovi koji su uputili zahtjeve izrazili su protivno stajalište.

44. Potonji pristup čini mi se utemeljenijim zbog razloga koji se odnose na svrhu članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 (1), tekst te odredbe i samu prirodu instrumenta kojih je dio (2), kao i na sustav u koji je ugrađena (3). Sva ta razmatranja navode na zaključak koji se, prema mojem mišljenju, ne može razumno pobiti argumentima koji su u glavnim postupcima izneseni u prilog njemačkog pravila (4).

52 — Obuhvaćene su sve kategorije uzdržavanih osoba, bez obzira na njihov položaj u obiteljskim odnosima ili drugim odnosima koji se navode u članku 1. stavku 1. navedene uredbe, iako je u praksi vjerojatnije da će se odredbama te uredbe više zaštititi djeca zbog činjenice da se većina tužbi za uzdržavanje odnosi na njih (vidjeti po analogiji Prijedlog odluke Vijeća o zaključivanju od strane Europske zajednice Protokola o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja (COM(2009) 81 *final*, točka 1.)).

53 — Vidjeti osobito točku 1.2. Prijedloga uredbe (COM(2005) 649 *final*).

54 — Vidjeti osobito uvodne izjave 5., 9., 11., 15., 17., 26. i 27., kao i članak 8.

55 — Točka 19. i prateće točke ovog mišljenja.

56 — Iz razloga navedenih u točki 39. ovog mišljenja.

57 — Podsjećam da se člankom 28. stavkom 1. AUG-a propisuje da, kada jedna od stranaka u postupku, neovisno o činjenici radi li se o uzdržavanoj osobi ili tuženiku, boravi u inozemstvu, nadležnost ima isključivo Amtsgericht koji je nadležan prema sjedištu Oberlandesgerichta na čijem području stranka nastanjena u Njemačkoj uobičajeno boravi, u nekim slučajevima na štetu Amtsgerichta kojem bi se dotična stranka u načelu trebala obratiti kao sudu mjesta svojeg boravišta.

58 — Amtsgericht Düsseldorf tvrdi da koncentracija nadležnosti predviđena člankom 28. stavkom 1. AUG-a ima takav učinak da uskraćuje tužiteljima koji borave u Njemačkoj pogodnost koju im pruža članak 3. Uredbe br. 4/2009, a to je pokretanje postupka pred sudom nadležnim prema mjestu njihova uobičajenog boravišta. Nadalje, Amtsgericht Düsseldorf osporava mišljenje zastupano u dijelu njemačke pravne teorije i sudske prakse prema kojem ta odredba AUG-a predstavlja isključivo nacionalnu mjeru ustroja pravosuđa.

59 — Prema Amtsgericht Karlsruhe, člankom 3. točkama (a) i (b) Uredbe br. 4/2009 uređuje se međunarodna i mjesna nadležnost suda za odlučivanje u prekograničnim sporovima na koje se ta uredba primjenjuje. Na temelju načela nadređenosti, državama članicama zabranjeno je donositi pravila o nadležnosti koja, kao u predmetnom slučaju, odstupaju od tog načela, zbog čega uzdržavana osoba gubi pravo na pokretanje postupka pred svojim „uobičajenim sudom“, odnosno pred sudom mjesta u kojem uobičajeno boravi.

1. Teleološko tumačenje

45. Njemačka vlada i Komisija prihvaćaju da je cilj članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 urediti kako prekograničnu nadležnost sudova država članica, tako i mjesnu nadležnost unutar svake države članice [60].

46. Kao što sam već istaknuo [61], jedan od glavnih ciljeva Uredbe br. 4/2009, koji je konkretiziran u njezinu članku 3., jest zaštititi uzdržavanu osobu koja se smatra ranjivijom strankom u odnosu koji proizlazi iz obveze uzdržavanja i u postupku koji iz toga može proizići [62]. Na taj je detalj upozorio i Sud u svojoj sudskoj praksi koja se odnosi na članak 5. stavak 2. Briselske konvencije [63].

47. U tom pogledu, u uvodnim izjavama 5. i 9. Uredbe br. 4/2009 podsjeća se da je jedna od svrha njezina donošenja bila pojednostaviti za uzdržavane osobe, čak i više nego što je omogućeno Briselskom konvencijom i Uredbom Bruxelles I, načine dobivanja i naplate tražbina za uzdržavanje koji su im na raspolaganju, među ostalim, ukidanjem postupka egzekvature za odluke u tom području, pod uvjetom da su donesene uz poštovanje određenih minimalnih postupovnih jamstava navedenih u toj uredbi [64].

48. Prema mišljenju njemačke vlade i Komisije, njemačko zakonodavstvo u glavnim postupcima nije u suprotnosti s člankom 3. točkom (b) Uredbe br. 4/2009 i, osobito s ciljem zaštite uzdržavanih osoba na koju se, kako priznaju, odnosi navedena odredba.

49. To mi se čini spornim, osobito uzme li se u obzir dodatni cilj te odredbe, odnosno osiguravanje blizine nadležnog suda uzdržavanoj osobi. Na tom se dvostrukom cilju zaštite i blizine već temeljilo pravilo o nadležnosti utvrđeno člankom 5. stavkom 2. Briselske konvencije [65], čiji ekvivalent je očito članak 3. točka (b) Uredbe br. 4/2009, kojim je taj cilj ojačan [66]. Naime, prema Obrazloženju prijedloga Komisije za donošenje navedene uredbe, „[p]ravila o međunarodnoj nadležnosti iz Uredbe Bruxelles I već omogućavaju uzdržavanoj osobi da postupak pokrene pred tijelom koje je u njezinoj blizini, ali se ta situacija može dodatno poboljšati“ [67]. Takva ocjena konkretno podrazumijeva da se uzdržavanoj osobi osigura pokretanje postupka bez velikih financijskih izdataka povezanih s putovanjima, ali i da ta osoba može ostvariti svoja prava pred sudom koji ima najbolji uvid u posebne mjesne gospodarske prilike kako bi mogao utvrditi prihode i potrebe uzdržavane osobe i, u skladu s time, dužnikove mogućnosti da pridonese tim potrebama [68].

60 — Međutim, njemačka vlada smatra da se tom odredbom ne navodi izravno koji konkretan sud je nadležan za odlučivanje te da je njezinim tekstom državama članicama dopuštena određena margina prosudbe u određivanju područja nadležnosti suda s obzirom na mjesto u kojem uzdržavana osoba uobičajeno boravi.

61 — Vidjeti točku 40. ovog mišljenja.

62 — Iako se tom uredbom također nastoji osigurati ravnoteža između prava uzdržavane osobe i prava dužnika, kojima je osobito zajamčeno pravo na pravično suđenje (vidjeti točku 1.2.3. prijedloga Uredbe [COM(2005) 649 *final*]).

63 — U presudi Farrell (EU:C:1997:168, t. 19.), navodi se da je „cilj odstupanja predviđenog člankom 5. stavkom 2. omogućiti podnositelju zahtjeva za uzdržavanje, koji se smatra slabijom strankom u takvom postupku, alternativnu osnovu nadležnosti. Primjenjujući takav pristup, autori Konvencije smatrali su da taj poseban cilj treba prevladati nad ciljem pravila sadržanog u članku 2. stavku 1., a to je zaštita tuženika kao stranke koja je općenito slabija zbog činjenice da je tužba protiv nje podnesena“(moje isticanje). Taj kriterij „lošijeg položaja“ ponovljen je u presudi Blijdenstein (EU:C:2004:21, t. 29. i prateće točke).

64 — Vidjeti članke 22. do 25. Uredbe br. 4/2009.

65 — Vidjeti Izvješće P. Jenarda o navedenoj konvenciji (SL 1979., C 59, str. 1., osobito str. 22. i 24. i prateće stranice, u daljnjem tekstu: Izvješće Jenard), kao i točku 104. Pripremnog dokumenta o Haškoj konvenciji iz 2007. koji je naveden u bilješci 35. ovog mišljenja.

66 — Gallant, E., „Le nouveau droit international privé alimentaire de l'Union: du sur-mesure pour les plaideurs“, *Europe*, 2012., br. 2, studija 2., točka 3. i prateće točke.

67 — Vidjeti točku 1.2.1. prijedloga Uredbe (COM(2005) 649 *final*) (moje isticanje).

68 — Uostalom, Komisija priznaje da se dodjelom mjesne nadležnosti iz članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 „u osnovi nastoji zaštititi posebno ranjive stranke na način da im se osigura učinkovito pravno sredstvo“i pretpostavlja da „mjesni sud, zato što je upoznat s činjenicama, može na najprimjereniji način ocijeniti predmet spora“.

50. Smatram da bi usklađeni sustav pravila o nadležnosti, koji je uspostavljen Uredbom br. 4/2009, i pogodnosti koje iz njega proizlaze izgubili svoj korisni učinak, osobito sa stajališta pravne sigurnosti, kada bi Sud u ovom slučaju prihvatio tumačenje članka 3. točke (b) te uredbe kojim se državama članicama dopušta ponovno uvođenje, na nacionalnoj razini, pravila o nadležnosti za prekogranične sporove, poput onog u glavnim postupcima, u skladu s kojim se nadležnost dodjeljuje isključivo prvostupanjskom sudu u sjedištu višeg regionalnog suda na čijem području uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište iako se to boravište ne nalazi na području za koje je taj prvostupanjski sud redovno nadležan.

51. Međutim, u okolnostima kao što su one u glavnim postupcima, uzdržavana osoba stvarno boravi na području višeg regionalnog suda, ali ne i na području prvostupanjskog suda kojemu je u skladu s predmetnom njemačkom odredbom dodijeljena mjesna nadležnost. Naime, nema sumnje da su u ovom slučaju Amtsgericht Mettmann i Amtsgericht Kehl sudovi mjesta u kojima uzdržavane osobe imaju svoja uobičajena boravišta. Drugim riječima, prva rečenica u članku 28. stavku 1. AUG-a ne ograničava se na to da na nacionalnoj razini definira pojam „sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište“ u smislu članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009, već predstavlja i odredbu kojom se dodjeljuje nadležnost prvostupanjskim sudovima prema mjestu tog boravišta unutar područja nadležnosti žalbenih sudova koji sami po sebi nisu nadležni za odlučivanje u prvom stupnju u sporovima koji se odnose na obvezu uzdržavanja.

52. Drugi, općenitiji cilj usklađenog sustava koji je predviđen Uredbom br. 4/2009, poput onog uspostavljenog Briselskom konvencijom, a potom i Uredbom Bruxelles I, jest izbjeći, što je više moguće, upućivanje na pravila o nadležnosti u nacionalnom pravu [69]. Kao što je istaknuto u izvješćima o Briselskoj konvenciji, posebna pravila o nadležnosti koja sadržava ta konvencija imala su za cilj omogućiti definiranje nadležnosti sudova u predmetnim državama bez potrebe za upućivanjem na propise tih država [70]. Nadalje, to odbacivanje nacionalnih ili neumjerenih pravila o nadležnosti olakšava i priznavanje odluka u svim državama članicama, što je temelj europskog sustava pravosudne suradnje u građanskim stvarima. Jedno od tih posebnih pravila o nadležnosti propisano je člankom 5. stavkom 2. te konvencije, koji je primjenjiv na obveze uzdržavanja, iz kojeg proizlazi članak 3. točka (b) Uredbe br. 4/2009.

53. Takvo isključenje pravila o nadležnosti sadržanih u nacionalnom pravu potvrđeno je tekstom članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009, osobito ako se taj tekst usporedi s formulacijom drugih sličnih odredbi.

2. Doslovno tumačenje

54. Najprije želim naglasiti da mi se čini nerazumnim smatrati, kao što to predlaže njemačka vlada, da bi se, ako se prihvati pristup koji zagovaraju sudovi koji su uputili zahtjeve, izraz „mjesto u kojem“iz članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 tumačio doslovno, tako da bi se uzdržavanoj osobi moralo omogućiti da pokrene postupak u gradu u kojem boravi, te da bi time sud morao biti dostupan „na svakom mogućem zemljopisnom području ili u svakoj općini države članice“.

55. Nedvojbeno je uobičajeno da se ustroj pravosuđa država članica temelji na načelu da svaki sud mjesno nadležan za područje koje odgovara dijelu nacionalnog državnog područja diljem kojeg izvršava svoje ovlasti, a koji ne mora obuhvaćati samo jedno, već nekoliko mjesta, gradova ili općina [71].

69 — U uvodnoj izjavi 15. Uredbe br. 4/200 navodi se da „više ne bi trebalo biti upućivanja na nacionalno pravo“.

70 — U Izvještaju profesora Schlossera o Konvenciji od 9. listopada 1978. o pristupanju Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske Briselskoj konvenciji kao i Protokolu o njezinu tumačenju od strane Suda (SL 1979., C 59, str. 71. i prateće stranice, posebno točka 70.) pojašnjava se da se u navedenim pravilima „[k]ad [Briselska] konvencija ne utvrđuje samo međunarodnu nego i mjesnu nadležnost sudova, kao na primjer u člancima 5. i 6., nadležnost dodjeljuje samo jednom od mnogobrojnih sudova istoga stupnja u državi“. Vidjeti i str. 22. navedenog Izvješća Jenard.

71 — Pri čemu se razumijeva da je područje mjesne nadležnosti suda obično definirano s obzirom na teritorijalni ustroj upravnih jedinica.

56. Prema mojem mišljenju, taj izraz ponajprije valja shvatiti na način da podrazumijeva da se predmetnim pravilom o nadležnosti određuje sud koji je redovno nadležan za područje na kojem se nalazi uobičajeno boravište uzdržavane osobe, a da pri tome nije potrebna, čak ni predviđena nikakva provedbena mjera u nacionalnom pravu [72].

57. U tom pogledu podsjećam da , u skladu s člankom 288. UFEU-a, propis prava Unije ima opći doseg, obvezujući je u svojoj cijelosti i izravno primjenjiv u svim državama članicama [73]. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, isključena je svaka nacionalna mjera čiji je cilj uključiti ili prenijeti odredbe propisa u nacionalno pravo, ako države članice nemaju zakonodavne ovlasti. Samo ako se samim propisom upućuje na nacionalne odredbe kojima se taj propis provodi ili ako je, kako bi se osigurala njegova primjena, nužno donijeti podrobnije odredbe na nacionalnoj razini, države članice dužne su ga dopuniti nacionalnim mjerama [74]. Prema mojem mišljenju, članak 28. stavak 1. prva rečenica AUG-a ide dalje od onoga što je dopušteno nacionalnom zakonodavcu jer se pravilom o nadležnosti predviđenim u članku 3. točki (b) Uredbe br. 4/2009, koja se izravno primjenjuje, ne zahtijeva nikakva posebna provedba na nacionalnoj razini.

58. Naime, tekst članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 osobit je jer, upućujući na „sud mjesta u kojem“, ustanovljuje posebno pravilo o nadležnosti koje omogućuje izravno određivanje suda, bez zaobilaznog puta kroz domaće pravo država članica [75]. Kao što priznaje Komisija, ta se odredba razlikuje od onih koje ne upućuju na određeni sud, već, naprotiv, na sve sudove država članica, kao na primjer članak 6. te uredbe [76] ili članak 2. stavak 1. Uredbe Bruxelles I [77]. Nadalje, autori Uredbe br. 4/2009 odlučili su se u članku 3. točkama (a) i (b) za izraz „mjesto u kojem“, koji je znatno različit od izraza „država članica“ u kojoj jedna od stranaka uobičajeno boravi, a koji je zadržan, na primjer, u članku 4. točki (a).

59. Prema mojem mišljenju, zbog posebnosti tog teksta u ovom bi se slučaju trebala isključiti primjena stajališta koje je Sud zauzeo u presudi Apostolides [78], prema kojem određivanje nadležnosti sudova u smislu članka 22. Uredbe Bruxelles I ne sužava mogućnost svake države članice da odredi vlastiti ustroj pravosuđa i podijeli sudske ovlasti na svojem državnom području [79]. Naime, članak 22. stavak 1., koji se tumači u toj presudi, odnosi se na „sudove države članice u kojoj se nekretnina nalazi“, dok se članak 3. točka (b) Uredbe br. 4/2009 odnosi na „sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište“ (moje isticanje). Prema mojem mišljenju, ta razlika u tekstu dopušta različito ili čak suprotstavljeno tumačenje tih dviju odredbi.

72 — Područje mjesne nadležnosti suda može se mijenjati ovisno o prirodi spora. Stoga, određena područja, kao što su pomorsko pravo ili intelektualno vlasništvo, mogu biti isključena iz nadležnosti nižih sudova u korist nadležnosti višeg suda. Međutim, ova vrsta podjele stvarne nadležnosti koja dovodi do koncentracije mjesne nadležnosti u potpunosti se razlikuje od predmetne situacije s obzirom na to da se spornom njemačkom odredbom mjesna nadležnost dodjeljuje na različit način *za sporove koji imaju sličan predmet*, odnosno one koji se odnose na obveze uzdržavanja, ovisno o tome postoji li u predmetu međunarodnih elemenata.

73 — Činjenica da su prekogranična pravila o nadležnosti koja se primjenjuju u državama članicama u području obveza uzdržavanja prenesena iz međuvladinog instrumenta, kao što je Briselska konvencija, u instrument prava Unije, kao što je Uredba Bruxelles I ili Uredba br. 4/2009, nije značajno promijenila njihov sadržaj, ali se pravna priroda predmetnih odredbi temeljno izmijenila na nacionalnoj razini.

74 — Vidjeti osobito presude Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor (39/70, EU:C:1971:16, t. 4.); Komisija/Italija (39/72, EU:C:1973:13, t. 3. i prateće točke) kao i Variola (34/73, EU:C:1973:101, t. 3.).

75 — Vidjeti među ostalim Nord. N., „Présentation du règlement ‚obligations alimentaires', *AJ Famille*, 2011., str. 238.; F. Ferrand, „The Council Regulation (EC) No 4/2009 […]“, u *Latest Developments in EU Private International Law*, ur. B. Campunzano Díaz i dr., Intersentia, Cambridge, 2011., str. 92.; kao i E. Fongaro., „Obligations alimentaires“, *Répertoire de droit communautaire*, Dalloz, Pariz, 2013., t. 19.

76 — U članku 6., naslovljenom „supsidijarna nadležnost“, navode se „sudovi države članice čije državljanstvo imaju obje strane“ (moje isticanje).

77 — U pogledu članka 2. Briselske konvencije, u prethodno navedenom Izvješću Jenard pojašnjava se da „tuženik s domicilom u državi ugovornici ne treba nužno biti tužen pred sudom mjesta u kojem ima domicil ili sjedište. On može biti tužen pred bilo kojim sudom države u kojoj ima domicil koji je nadležan prema propisima te države, […] pri čemu se Konvencijom određuje opća nadležnost sudova dotične države, a pravom te države određuje se pak posebna nadležnost određenog njezina suda“ (vidjeti str. 18.). Ta analiza treba biti obratna prilikom primjene pravila o posebnoj nadležnosti, poput onog u članku 3. točki (b) Uredbe br. 4/2009.

78 — C-420/07, EU:C:2009:271, t. 48. i 50.

79 — U tom pogledu Sud je istaknuo da se člankom 22., koji „sadržava obvezujući i iscrpni popis sudova država članica s isključivom međunarodnom nadležnošću“, „određuje samo država članica čiji sudovi imaju nadležnost *ratione materiae*“ (točka 48. iste presude).

60. Međutim, unatoč svojoj osobitosti, članak 3. točka (b) Uredbe br. 4/2009 nije novost s obzirom na to da se isti izraz nalazi u nizu odredbi Briselske konvencije i Uredbe Bruxelles I [80] za koje Sud, prema mojim saznanjima, nije nikad smatrao da države članice imaju pravo promijeniti im doseg pravilima o nadležnosti koja proizlaze iz nacionalnog prava [81]. Stoga, prema mojem mišljenju, to ne treba dopustiti ni u okviru ovih predmeta.

3. Sustavno tumačenje

61. U skladu s pristupom koji je Sud prihvatio u pogledu, među ostalim, drugih instrumenata koji se odnose na pravosudnu suradnju u građanskim stvarima [82], članak 3. točku (b) Uredbe br. 4/2009 treba tumačiti vodeći računa o odredbama kojima je okružen u toj uredbi jer pravilo o nadležnosti koje je njime propisano nije izdvojeno, već predstavlja dio skupa pravnih pravila koja se međusobno nadopunjavaju.

62. Prije svega moguće je primijetiti da su člankom 3. te uredbe utvrđene četiri osnove nadležnosti koje se primjenjuju alternativno, bez hijerarhijskog redoslijeda, za razliku od odnosa između općeg pravila o nadležnosti i posebnih pravila o nadležnosti u Briselskoj konvenciji i Uredbi Bruxelles I [83]. Nadalje, mogućnost odabira koja je otvorena tužitelju, osobito člankom 3. točkama (a) i (b), čini se neutralnijom od mogućnosti iz drugih dvaju instrumenata jer nije važno služi li se njome uzdržavana osoba ili tuženik iako je u praksi Uredba br. 4/2009 nepovoljnija za tuženika nego za uzdržavanu osobu [84].

63. Smatram da posebna struktura članka 3. Uredbe br. 4/2009 daje široke smjernice za odgovore na pitanja postavljena u ovim predmetima. U tom pogledu potrebno je istaknuti da točke (a) i (b) tog članka uređuju situacije u kojima se zahtjev koji se odnosi na obvezu uzdržavanja podnosi kao glavni zahtjev. Suprotno tomu, točke (c) i (d) istog članka primjenjuju se u slučajevima u kojima takav zahtjev nije izdvojen, već „akcesoran“ u odnosu na drugi postupak koji se vodi u pogledu statusa osobe odnosno roditeljske odgovornosti. Međutim, samo u potonjim slučajevima izričito se predviđa upućivanje na nacionalno pravo kako bi se odredilo koji je sud nadležan [85]. Suprotno tomu, u okviru članka 3. točaka (a) i (b) nije ostavljen, prema mojem mišljenju namjerno, nikakav prostor za primjenu nacionalnih pravila.

80 — U Uredbi Bruxelles I, osim članka 5. stavka 2., u pogledu obveze uzdržavanja, brojne druge odredbe upućuju na „sudove mjesta u kojem“. Vidjeti osobito članak 5. stavak 1. točku (a) u stvarima koje se odnose na ugovore; članak 5. stavak 3. u stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte; članak 9. stavak 1. točku (b) i članak 10., u stvarima koje se odnose na osiguranje te članak 19. stavke 1. i 2. u stvarima koje se odnose na ugovore o radu. Vidjeti i presudu Color Drack (C-386/05, EU:C:2007:262, t. 30.).

81 — U Izvješću Jenard pojašnjava se da je unošenje posebnih pravila o nadležnosti u Briselsku konvenciju, kao što su pravila koja se primjenjuju u području obveze uzdržavanja, omogućilo da se „izravno odre[di] nadležni sud bez upućivanja na pravila o nadležnosti koja su na snazi u državi u kojoj se taj sud nalazi“i „olakša primjena Konvencije“, osiguravajući da države članice koje su je ratificirale ne poduzimaju mjere za prilagodbu nacionalnog zakonodavstva Konvenciji (vidjeti str. 22.).

82 — Vidjeti osobito sudsku praksu navedenu u bilješci 48. ovog mišljenja.

83 — Naime, člankom 2. Briselske konvencije i člankom 2. Uredbe Bruxelles I uspostavlja se načelo nadležnosti sudova prema domicilu tuženika, dok se člankom 5. stavkom 2. svakog od tih dvaju instrumenata predviđaju odstupanja od pravila o nadležnosti u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja.

84 — Ako je dužnik podnositelj zahtjeva, on zapravo može pokrenuti postupak samo pred sudom mjesta u kojem tuženik, odnosno uzdržavana osoba, ima uobičajeno boravište jer se osnove za nadležnost predviđene u navedenim točkama u toj situaciji spajaju, što je statistički gledano rjeđe. U pogledu nejednakosti uzdržavane osobe i dužnika vidjeti Ancel, B., i Muir Watt, H., „Aliments sans frontières, Le règlement CE n° 4/2009 […]“, *Revue critique de droit international privé*, 2010., str. 457. i prateće stranice, osobito točku 9.

85 — U članku 3. točkama (c) i (d) Uredbe br. 4/2009 primjenjuje se kriterij „sud[a] koji je u skladu sa svojim pravom nadležan za postupke o statusu osobe [ili, u točki (d)] o roditeljskoj odgovornosti […]“ (moje isticanje). Jednakovrijedan sustav upućivanja već je bio sadržan u članku 5. stavku 2., *in fine*, Briselske konvencije (koja je u tom smislu izmijenjena 1978.) kao i u članku 5. stavku 2., *in fine*, Uredbe Bruxelles I.

64. To stajalište potvrđuje usporedba s drugim odredbama Uredbe br. 4/2009. Konkretno, člankom 71. stavkom 1. predviđeno je da države članice priopćuju informacije koje se, među ostalim, odnose na imena sudova nadležnih za obradu zahtjeva za proglašenje izvršivosti u skladu s člankom 27. stavkom 1. te uredbe [86]. Samo je na temelju toga Savezna Republika Njemačka, kao i ostale države članice, mogla odlučiti da, što se tiče njezina državnog područja, „[o]dluke o [takvim] zahtjevima […] donosi obiteljski odjel okružnog suda (Amtsgericht) u mjestu u kojem sjedište ima viši regionalni sud (Oberlandesgericht) na čijem području osoba protiv koje je zahtjev podnesen uobičajeno boravi ili na čijem se području zahtijeva izvršenje (koncentracija nadležnosti) […]“ [87]. Suprotno tomu, člankom 3. točkom (b) te uredbe ne otvara se slična mogućnost.

65. Iz te analize koja je provedena u svjetlu opće strukture predmetne uredbe proizlazi da je, s obzirom na način na koji je formulirana potonja odredba, zakonodavac Unije državama članicama namjerno ograničio manevarski prostor u pogledu određivanja koji su nacionalni sudovi nadležni za odlučivanje u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja.

4. Razlozi za koncentraciju nadležnosti

66. Pri zagovaranju njemačkog pravila koje je ovdje sporno, njemačka vlada i Komisija razvile su argumentaciju koja, prema mojem mišljenju, nije uvjerljiva.

67. Prema njihovim navodima i elementima u spisu, čini se da je njemački zakonodavac smatrao da bi koncentracija nadležnosti predviđena člankom 28. AUG-a u stvarima koje se odnose na međunarodne obveze uzdržavanja imala pozitivan utjecaj na ustroj pravosuđa, jer bi omogućila djelovanje specijaliziranog suda u svakoj njemačkoj regiji koji bi bio stručno osposobljeniji za tu vrstu postupaka.

68. U predmetu Huber (C-408/13), sud koji je postavio pitanje navodi da članak 28. stavak 1. AUG-a sadržava u biti propis o nadležnosti *ratione loci* iako je njemački zakonodavac povezao tu odredbu s organizacijom i pojednostavljenjem sudskog postupka. Stoga, pod izgovorom pružanja takvih postupovnih pogodnosti, za koje taj sud, k tomu, sumnja da postoje [88], predmetno zakonodavstvo moglo bi utjecati na pravila o prekograničnoj nadležnosti koja su predviđena pravom Unije.

69. Točno je da unapređenje dobrog sudovanja, među ostalim, grupiranjem najsloženijih predmeta na istom sudu, odgovara jednom od ciljeva Uredbe br. 4/2009 koji je naveden u njezinoj uvodnoj izjavi 15. Međutim, taj cilj ne treba promatrati samo iz perspektive optimiranog ustroja pravosuđa, nego i s obzirom na interese stranaka, bez obzira je li riječ o tužitelju ili tuženiku, kojima treba omogućiti, među ostalim, olakšan pristup pravosuđu i predvidljivost pravila o nadležnosti zahvaljujući čvrstoj poveznici između suda i spora [89].

70. U tom pogledu mogu se navesti neke presude Suda koje se odnose na nacionalna pravna pravila država članica kojima se uređuje nadležnost, ali ozbiljno sumnjam u mogućnost da se ta sudska praksa primijeni u ovom području pravosudne suradnje u građanskim stvarima među državama članicama.

86 — Slične informacije traže se i za žalbe protiv sudskih odluka o tim zahtjevima (vidjeti članak 32. stavak 2.).

87 — Vidjeti pročišćenu verziju dokumenta „Informacije koje dostavljaju države članice u skladu s člankom 71. Uredbe [br. 4/2009]“, osobito str. 13. (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_en_4.pdf).

88 — Amtsgericht Karlsruhe tvrdi da, protivno cilju pojednostavljenja iz Uredbe br. 4/2009, koncentracija nadležnosti predviđena člankom 28. AUG-a otežava međunarodnu naplatu tražbina za uzdržavanje, jer sud kojem je tom odredbom dodijeljena nadležnost može biti daleko od uobičajenog boravišta uzdržavane osobe i ne baš najbolje upoznat s mjesnim gospodarskim prilikama.

89 — Vidjeti po analogiji uvodnu izjavu 12. Uredbe Bruxelles I kao i presudu Kainz (C-45/13, EU:C:2014:7, t. 27. i prateće točke).

71. Sud je već presudio da je, u nedostatku propisa prava Unije u predmetnim području, na nacionalnom pravnom poretku svake države članice da definira broj sudskih instanci ili da uredi detaljna postupovna pravila te da odredi sudove koji su nadležni za odlučivanje o nacionalnim pravnim lijekovima pri čemu pojašnjava da takva pravila, koja slijede opći interes dobrog sudovanja moraju prevladati nad pojedinačnim interesima, ali uz poštovanje načela ekvivalentnosti i djelotvornosti [90].

72. Na temelju tih načela, donošenje takvih postupovnih pravila ili pravila o nadležnosti od strane države članice dopušteno je samo ako, s jedne strane, pravna sredstva namijenjena zaštiti prava koje pojedinci izvode iz prava Unije nisu iskorištena u okolnostima koje su nepovoljnije od onih predviđenih za pravna sredstva namijenjena zaštiti prava koja se izvode iz nacionalnog prava i, s druge strane, ako ta pravila ne uzrokuju postupovne probleme pojedincima zbog kojih je izuzetno teško ostvariti prava koja se izvode iz prava Unije [91].

73. Međutim, smatram da ta sudska praksa koja se odnosi na postupovnu autonomiju država članica nije relevantna u ovom slučaju zbog znatnih razlika između okolnosti u predmetnim presudama i okolnosti u ovim predmetima. Naime, u ovom slučaju Sud se ne pita o postupovnim odredbama nacionalnog prava jedne države članice, već o tumačenju pravila o nadležnosti koja su ujednačena među svim državama članicama u pogledu pravosudne suradnje u građanskim stvarima [92]. Nadalje, ovdje se ne radi o pitanju sudske zaštite ostvarivanja materijalnih prava zajamčenih pravom Unije, na nacionalnoj razini.

74. U svakom slučaju, ako se ta sudska praksa ipak primijeni u okolnostima kao što su one u glavnim postupcima, obrazloženje koje se temelji na cilju dobrog sudovanja ograničeno je uvjetima koje je postavio Sud u vezi s djelovanjem država članica u pogledu sudskih postupaka, među kojima je i to da se ne oteža ostvarivanje prava koja pojedinci izvode iz prava Unije. Međutim, u ovom slučaju mi se čini da njemačko zakonodavstvo ima za učinak to da, u pogledu prekograničnih obveza uzdržavanja, sudu koji bi inače bio nadležan s obzirom na to da se nalazi u mjestu uobičajenog boravišta uzdržavane osobe, odnosno koji bi bio nadležan na temelju čvrste poveznice između suda i spora, uskraćuje tu nadležnost, iako ona ostaje netaknuta pri odlučivanju o tužbama koje su jednake, ali nemaju međunarodni element.

75. Stoga smatram da izraz „sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište“ treba tumačiti na način da nadležnost u smislu članka 3. točke (b) Uredbe br. 4/2009 ima sud koji je redovno nadležan za područje na kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište. Iz toga proizlazi da zakonodavstvo države članice kao što je ono u glavnim postupcima nije usklađeno s tim odredbama, jer u prekograničnim situacijama može dovesti do prijenosa mjesne nadležnosti prvostupanjskom sudu koji inače ne bi bio nadležan za dotičnu osobu zbog njezina mjesta boravišta.

90 — Vidjeti redom u području tržišnog natjecanja, zajedničke poljoprivredne politike i zaštite potrošača presudu Manfredi i dr. (C-295/04 do C-298/04, EU:C:2006:461, t. 62.) i mišljenje nezavisnog odvjetnika L. A. Geelhoeda u tim spojenim predmetima (C-295/04 do C-298/04, EU:C:2006:67, t. 49. i prateće točke); kao i presude Agrokonsulting-04 (C-93/12, EU:C:2013:432, t. 35. i prateće točke) i Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (C-413/12, EU:C:2013:800, t. 38. i prateće točke).

91 — Vidjeti osobito presudu Agrokonsulting-04 (EU:C:2013:432, t. 39. i prateće točke).

92 — Prema mojem mišljenju, ta razlika proizlazi iz tumačenja *a contrario* točaka 46. i 47. presude Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (EU:C:2013:800).

IV – **Zaključak**

76. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem da Sud na prethodna pitanja koja su mu postavili Amtsgericht Düsseldorf (predmet C-400/13) odnosno Amtsgericht Karlsruhe (predmet C-408/13) odgovori na sljedeći način:

Članak 3. točku (b) Uredbe br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja treba tumačiti na način da izraz „sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište“ znači da mjesnu nadležnost ima sud koji je redovno nadležan za područje na kojem dotična osoba uobičajeno boravi, te stoga zakonodavstvo države članice kao što je ono u glavnim postupcima, kojim se u prekograničnim sporovima isključiva nadležnost dodjeljuje prvostupanjskom sudu prema sjedištu višeg regionalnog suda na čijem području stranka nastanjena u toj državi članici ima uobičajeno boravište, nije u skladu s tom odredbom.